

Mad About Surrealism

Timea Andrea Lelik

Mad About Surrealism

11 februarie – 28 mai, 2017

Muzeul Boijmans van Beuningen, Rotterdam

7 octombrie 2016 – 22 ianuarie 2017

Hamburger Kunsthalle, Hamburg

4 iunie – 11 septembrie, 2016

Scottish National Gallery of Modern Art, Edinburgh

Expoziția reunește, pentru prima oară, lucrări suprarealiste din colecțiile private ale lui Edward James, Gabrielle Keiller, Roland Penrose, precum și Ulla și Heiner Pietzch. Acestea oferă o privire asupra viziunii acestora și a modului în care înțelegeau suprarealismul, dar și asupra mecanismului de colecționare a acestor lucrări, care era foarte diferit în cazul fiecăruia dintre colecționari. Edward James a declarat cu mândrie că „s-a născut suprarealist” și, prin urmare, a îmbrățișat pe deplin un stil de viață suprarealist, care a presupus crearea unor obiecte ciudate în jurul casei sale și achiziționarea unei grădini în Mexic, unde se retrăgea pentru a crea sculpturi suprarealiste. Roland Penrose fusese el însuși pictor, însă, din cauza autocriticii severe, nu s-a considerat la fel de valoros ca și contemporanii săi și, prin urmare, a renunțat la pictură pentru a deveni curator, stabilindu-și drept misiune principală promovarea lucrărilor suprarealiștilor. El a menționat faptul că această colecție „s-a construit singură”, nu a fost rezultatul unui efort de a colecționa operele așa cum sunt acestea expuse acum pe pereții muzeului. Gabrielle Keiller a început să colecționeze artă dada și suprarealistă în anii 1960 și a făcut asta cu multă dăruire, ceea ce a însemnat construirea unei colecții nu numai formată din opere de artă, ci și din cărțile, portofoliile și literatura de specialitate ale artiștilor. Interesul lui Ulla și Heiner Pietzch pentru colecționare a fost trezit de către vizita lui Heiner la o expoziție de artă, unde s-a familiarizat cu modernismul – considerat atunci a fi o artă „degenerată”. În cele patru săli mari de expoziție din Muzeul Boijmans, vizitatorii pot vedea capodopere precum *La reproduction interdite* (1937) a lui Magritte și *Pieta ou La Revolution la Nuit* (1923) a lui Max Ernst. Partea cea mai impresionantă este însă grupată într-o sală îngustă care reunește în jur de șaiszeci de opere de artă. Aceasta este secțiunea în care una dintre cele mai interesante grupări de tablouri poate fi găsită sub categoria „artiste”. Lucrări probabil expuse pentru prima dată în spații publice demonstrează încă o dată cât de excepțională este descoperirea versatilității mișcării suprarealiste.

Știm acum că poziția femeilor în sfera artei suprarealiste a fost una

extrem de dificilă. Acestea erau preferate ca amante sau muze, iar așteptările erau ca ele să sprijine munca partenerilor mai degrabă decât să își dezvolte propria carieră. În ciuda condiției lor, multe artiste suprarealiste au persistat în eforturile lor. Expoziția prezintă câteva dintre astfel de exemple oferite de Leonora Carrington, Dorothea Tanning și Leonor Fini, care au egalat sau chiar depășit munca omologilor de sex masculin. Necedând vreodată unor presiuni venite din exterior, precum faima sau bogăția – precum s-a întâmplat în cazul lui Salvador Dali, care a fost în cele din urmă exclus din grupul suprarealist de către André Breton pentru că devenise prea comercial – impulsul lor de a picta probabil a rămas intrinsec. Fiind prezentate ca noi descoperiri, aceste opere adaugă o energie revigorantă expoziției. Cu toate acestea, gruparea lor pe alte criterii decât cel referitor la gen le-ar fi reflectat mai bine poziția în cadrul artei suprarealiste.

Traducere din engleză de Roxana Ghiță.

Salvador Dali, *Couple aux têtes pleines de nuages*, 1936, Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam. Foto: Studio Tromp, Rotterdam. Prin amabilitatea Fundación Gala-Salvador Dali & Pictoright Amsterdam. (deasupra)

Mad About Surrealism

Timea Andrea Lelik

Mad About Surrealism

February 11 – May 28, 2017

Museum Boijmans van Beuningen, Rotterdam

October 7, 2016 – January 22, 2017

Hamburger Kunsthalle, Hamburg

June 4 – September 11, 2016

Scottish National Gallery of Modern Art, Edinburgh

The exhibition brings together for the first time surrealist works from the private collections of Edward James, Gabrielle Keiller, Roland Penrose, and Ulla and Heiner Pietzch. The show offers a glimpse into their vision and understanding of surrealism, but also into the mechanism of collecting such works, which was very different for each of these collectors. Edward James had proudly stated that he was “born a surrealist” and therefore fully embraced a surrealist lifestyle that entailed building funky objects around his home and acquiring a garden in Mexico that would become his own self-made surrealist sculpture retreat. Roland Penrose had been a painter himself, but due to his harsh self-criticism he did not consider himself as good as his contemporaries, and as a result gave up painting to become a curator, making his main mission promoting the works of the surrealists. He mentioned his collection “had built itself” rather than him having specifically sought to collect it as it is now displayed on the museum’s walls. Gabrielle Keiller started collecting dada and surrealist art in the 1960s and had done it with utmost dedication, which meant building a collection not only of artworks but also of artists’ books, portfolios, and specialty literature. Ulla and Heiner Pietzch’s interest in collecting was sparked by Heiner’s trip to an art exhibition where he became acquainted with modernism – widely dismissed as “degenerate” art. Throughout the four large exhibition rooms from the Boijmans Museum the viewers encounter masterpieces such as Magritte’s *La reproduction interdite* (1937) and Max Ernst’s *Pieta ou La Revolution la Nuit* (1923). The most striking part of the show however is clustered in a long and somewhat narrow room that brings together around sixty artworks. This is the section where one of the most intriguing groups of paintings can be found under the division entitled “female artists”. Works possibly seen for the first time in public shows, demonstrate anew how exceptional it is to discover the versatility of the Surrealist movement. We know now that women’s position in surrealist art was notoriously difficult. They were preferred as lovers or muses and were expected to support the work of their respective partners rather than pursue their own careers. Despite their condition, many female surrealist artists persisted in their endeavours. The show displays a few such examples made by Leonora Carrington, Dorothea Tanning, and Leonor Fini, who have many times equalled or even surpassed the work of their male counterparts. Never really succumbing to any external pressures such as fame or fortune – as in the case of Salvador Dali who had eventually been excluded from the surrealist group by André Breton for having become too commercial – their impulse to paint likely remained intrinsic. Appearing as new discoveries, these works add a fresh energy to the show. Nevertheless, grouping these works by other criteria rather than gender would have better reflected their position within surrealist art.

Salvador Dali, *Couple aux têtes pleines de nuages*, 1936, Museum Boijmans Van Beuningen, Rotterdam. Photo: Studio Tromp, Rotterdam. Courtesy of Fundación Gala-Salvador Dali & Pictoright Amsterdam. (above)